बजार अवलोकन १०

माघ २०७५ †

निम्न संस्थाहरुद्वारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम– तथ्य, नीति तथा नविनता ईकाइ, नेपाल

कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय – कृषि विभाग, बजार विकास, आर्थिक विश्लेषण र तथ्याङ्क शाखा

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द

उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

WFP

FNCCI

मुख्य बुँदाहरु

- ***२०७५ माघ महिनामा आन्तरिक उत्पादन र ग्रामिण बजारहरुमा पनि आपूर्तिमा सुधारको कारण प्रयाप्त उपलब्धता भएकोले नेपालभरका १५ मुख्य बजारहरुमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य वस्तुहरुको खुद्रा मूल्यहरु न्यून रुपमा घटेको वा सापेक्षिक रुपमा स्थिर रहेको पाइयो ।***
- ***२०७५ माघ महिनामा समग्र स्फीतिदर ४.४ प्रतिशत रहयो भने खाद्य तथा पेय पदार्थको स्फीतिदर २.५ प्रतिशत रहयो तथापि केहि खाद्य वस्तुहरु को स्फीतिदर सापेक्षिक रुपमा उच्च रहयो: घीउ तथा खाने तेल (८%), दुध तथा दुध जन्य पदार्थहरु (७.७%) र मासु तथा माछा (६.८%) ।***

मूल्य

२०७५ माघ महिनामा नेपालभरका १५ मुख्य बजारहरुमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य बस्तुहरुको खुद्रा मूल्यले घट्दो प्रवृति देखाएको पाइयो **(चित्र १ मा हेर्नुहोस्)** :

- मासिक रुपमा मोटा चामल, मुसुरोको दाल, मासको दाल र रातो आलुको मूल्यहरु क्रमश: २.४, ५.३, १.७ र ११.६ प्रतिशतले घटेको पाइयो भने खाने तेलको मूल्य तुलनात्मक रुपमा स्थिर रहयो । गहुँको पिठो र कुखुराको मासुको खुद्रा मूल्य भने क्रमश: ५.८ र ४.६ प्रतिशतले बृद्धि भयो ।
- अघिल्लो तीन महिनाको तुलनामा प्राय खाद्य बस्तुहरुको मूल्यले घट्दो प्रवृति (trend) देखाए भने अपवादको रुपमा गहुँको पिठो र कुखुराको मासुको मूल्यले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए । रातो आलुको मूल्य ३३ प्रतिशतको उच्च दरले न्यून रह्यो ।
- गतवर्ष सोही समयको तुलनामा मोटा चामल र गहुँको पिठोको मूल्य वाहेक प्राय जसो मूल्यहरुले घट्दो प्रवृति देखाए । मासको दालको मूल्य १४ प्रतिशतको उच्च दरले न्यून रहयो ।

हालको मूल्य प्रबृतिका प्रमुख कारणहरु खाद्य तथा गैह्र खाद्य बस्तुहरुको नियमित आपूर्तिको साथ साथै स्थिर यातायात सेवा संचालन र मौसमी उतार चढाव हुन ।

चित्र नं. २ मा प्रस्तुत गरे अनुसार, क्षेत्रीय बजारहरुका खुद्रा मूल्यहरुले प्राय जसो राष्ट्रिय औसतको उस्तै प्रवृति देखाए । गत महिनाको तुलनामा, प्राय सबै बजारहरुमा मोटा चामल र मुसुरोको दालको मूल्यहरु, अपवाद स्वरुप गहुँको पिठोको मूल्यको बढ्दो प्रवृत्ति बाहेक, घट्दो प्रवृति रहयो । गत वर्ष सोही समयको तुलनामा प्रायजसो खाद्य बस्तुहरुको मूल्यहरु अपवाद स्वरुप हिमाली र पहाडी बजारहरुमा स्थीर रहेको बाहेक, घट्दो प्रवृति देखाए ।

कालीमाटी फलफुल तथा तरकारी बजारमा गत एक महिनामा अनुगमन गरिएका तरकारीको थोक मूल्यहरुले तुलनात्मक रुपमा उच्च मौसमी उतार चढाव देखाए **(तालिका १ मा हेर्नुहोस)**: मासिक रुपमा तितेकरेला र बन्दाको ५ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले बृद्धि भयो भने बाली भित्र्याउने समय भएकोले पालुङ्गोको साग, काउली, रायोको साग, स्कुस, सिमी र सुकेको प्याजको मूल्य १५ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले घट्यो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार समग्र उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (CPI) २०७५ माघ महिनामा १२४.२ भयो जुन मासिक रुपमा ०.२ प्रतिशतले बृद्धि हो । CPI वार्षिक स्फीतिदर ४.४ प्रतिशतले बृद्धि भयो । खाद्य तथा पेय पदार्थको CPI ११६.९ मा कायम रहयो, जुन मासिक रुपमा ०.२ प्रतिशतले न्यून र वार्षिक रुपमा २.५ प्रतिशतको बृद्धि हो; अन्य केहि खाद्यबस्तुहरुको CPI ले वार्षिक रुपमा तुलानात्मक रुपले बढ्दो प्रबृति देखाए; घीउ तथा खाने तेल (८ %), दुध तथा दुध जन्य पदार्थहरु (७.७%), र मासु तथा माछा (६.८%) । गैह्र खाद्य बस्तु तथा सेवाहरु सम्बन्धि CPI १३०.३ भयो, जुन मासिक रुपमा ०.६ प्रतिशत र वार्षिक रुपमा ५.८ प्रतिशतको बृद्धि हो ।

आपूर्ति

आन्तरिक उत्पादनबाट प्रयाप्त उपलब्धता र बिना अवरोध यातायात सेवा सन्चालनको परिणाम स्वरुप खाद्य तथा गैह्र खाद्य बस्तुहरुको नियमित रुपमा आयात भइरहेकोले देशभर आपूर्तिको हालसम्मको अवस्था राम्रो र स्थीर रहेको छ ।

पूर्वानुमान

आउदो दुइ महिनासम्म कच्चि सडकले जोडिएका ग्रामिण क्षेत्रसम्म पनि बिना अबरोध यातायात सेवा संचालनको कारण देशभर नियमित रुपमा आपुर्ति भइरहेकाले प्राय खाद्यबस्तुहरुको मूल्य स्थिर रहने अनुमान गरिएको छ ।

अनुकुल मौसमको कारणले यस बर्ष हिउदे बाली मूख्यरुपमा गहुँको अवस्था उत्पादन गत बर्ष भन्दा राम्रो हुने देखिन्छ । यसले नेपालमा गहुँको उत्पादन बढाउन सहयोग गर्ने छ ।

तालिका १: मासिक रुपमा मुख्य वस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्याधिक परिवर्तन

वस्तुहरु	मूल्य ने रु/ केजि, लि	१ महिनाको परिवर्तन (%)	अवलोकन
तितेकरेला र बन्दा	विभिन्न	> ५	कृषि उत्पादन रिक्त हुने समय भएको हुनाले आपूर्तिमा कमि आएको ।
पालुङ्गोको साग, काउली,रायो को साग, स्कुस, सिमी र सुकेको प्याज	विभिन्न	> -१५	बाली भित्र्याउने समय भएको हुनाले आपूर्तिमा बृद्धि ।

चित्र १: १२ महिनाको औसत खुँद्रा मूल्य *

ने रु. प्रति किलो/लि

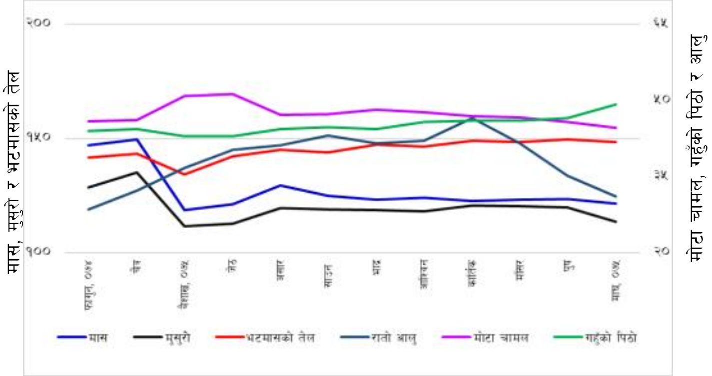

चित्र २: मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (१ महिना र १ वर्ष)

Nepal Food Security Monitoring System (NeKSAP) website: http://www.neksap.org.np

† मूल्यहरु २०७५ माघ महिनाको बजार मूल्यसँग सम्बन्धित छन् ।

* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिइएको बजारहरुबाट लिइएको हो । तर *सडक नपुगेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु* यसमा समावेश छैनन् ।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्बन्धित छन् ।

नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली
Nepal Khadhya Surakshya Anugaman Pranali (NeKSAP)
Nepal Food Security Monitoring System

मुख्य खाद्य बस्तुहरुको खुद्रा मूल्य- माघ २०७५

बजार	मुख्य खाद्य बस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु /केजि नेरु /लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) * १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत परिवर्तन १म	३ म	१ वर्ष
मुख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटा चामल	४७.०	-१४.५	-१४.५	-	▼	▼	-
	गहुँको पिठो	४८.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	भटमासको तेल	१६०.०	-३.०	०.०	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३५०.०	६.१	९.४	-	▲	▶	-
	मुसुरो	९२.०	-२०.०	-१९.३	-	▼	▼	-
	आलु	३०.०	-३३.३	-५०.०	-	▼	▼	-
पोखरा	मोटा चामल	५५.०	७.८	०.०	१.९	▲	▶	▶
	गहुँको पिठो	५५.०	१०.०	१०.०	१४.६	▲	▶	▶
	भटमासको तेल	१३५.०	०.०	०.०	३.८	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	४१०.०	२४.२	१७.१	१७.१	▲	▲	▲
	मुसुरो	१००.०	५.३	५.३	-४४.४	▲	▶	▼
	आलु	४०.०	-११.१	-११.१	-११.१	▼	▼	▶
सुर्खेत	मोटा चामल	५०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	गहुँको पिठो	५०.०	८.७	११.१	-	▲	▲	-
	भटमासको तेल	१६०.०	६.७	६.७	-	▲	▶	-
	कुखुराको मासु	३५०.०	२.९	०.०	-	▶	▶	-
	मुसुरो	१३०.०	-७.१	८.३	-	▼	▶	-
	आलु	३०.०	०.०	-५०.०	-	▶	▼	-
क्षेत्रीय तराई बजार								
बिराटनगर	मोटा चामल	३८.०	०.०	-५.०	८.६	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	५०.०	११.१	११.१	११.१	▲	▲	▶
	भटमासको तेल	१३५.०	०.०	०.०	८.०	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३००.०	-६.३	३.४	०.०	▼	▶	▶
	मुसुरो	९५.०	-१३.६	-१३.६	०.०	▼	▼	▶
	आलु	२०.०	०.०	-६९.२	-३३.३	▶	▼	▼
जनकपुर	मोटा चामल	४२.०	०.०	-६.७	-६.७	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	५५.०	२२.२	१०.०	२२.२	▲	▶	▲
	भटमासको तेल	१४०.०	-६.७	३.७	०.०	▼	▶	▶
	कुखुराको मासु	३००.०	-६.३	०.०	०.०	▼	▶	▶
	मुसुरो	११०.०	-८.३	-१२.०	-१५.४	▼	▼	▼
	आलु	२५.०	०.०	-३७.५	२५.०	▶	▼	▲
बिरगंज	मोटा चामल	४०.०	-११.१	-११.१	-११.१	▼	▼	▶
	गहुँको पिठो	४५.०	०.०	२.३	-१०.०	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१३५.०	-१०.०	-१०.०	-१०.०	▼	▶	▶
	कुखुराको मासु	३२०.०	६.७	६.७	३३.३	▲	▶	▲
	मुसुरो	९०.०	०.०	०.०	-३०.८	▶	▶	▼
	आलु	२०.०	-५०.०	-६०.०	-४२.९	▼	▼	▼
धनगढी	मोटा चामल	३८.०	०.०	०.०	-५.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३४.०	०.०	०.०	-२.९	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४०.०	०.०	०.०	७.७	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	३००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	आलु	३०.०	०.०	०.०	२०.०	▶	▶	▲
नेपालगंज	मोटा चामल	४०.०	०.०	-१३.०	-	▶	▼	-
	गहुँको पिठो	४८.०	२.१	१४.३	-	▶	▲	-
	भटमासको तेल	१४०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३००.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	मुसुरो	९८.०	-२.०	-६.७	-	▶	▶	-
	आलु	२०.०	-२०.०	-५५.६	-	▼	▼	-

बजार	मुख्य खाद्य बस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) * १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत परिवर्तन १म	३ म	१वर्ष
भैरहवा	मोटा चामल	३७.०	-२.६	-	-	▶	-	-
	गहुँको पिठो	४४.०	४.८	१०.०	-	▶	▶	-
	भटमासको तेल	१३७.०	३.०	१.५	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३१५.०	-१.६	८.६	-	▶	▶	-
	मुसुरो	७५.०	-२.६	-७.४	-	▶	▶	-
	आलु	३०.०	-२५.०	-२५.०	-	▼	▼	-
सडक पहुँच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
मकवानपुर	मोटा चामल	४५.०	-१०.०	-१०.०	-	▼	▶	-
	गहुँको पिठो	४३.०	-२.३	-२.३	-	▶	▶	-
	भटमासको तेल	१६०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३४०.०	३.०	१३.३	-	▶	▲	-
	मुसुरो	८५.०	-१०.५	-२२.७	-	▼	▼	-
	आलु	२०.०	-५०.०	-५०.०	-	▼	▼	-
धनकुटा	मोटा चामल	४०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	गहुँको पिठो	५५.०	१०.०	२२.२	-	▲	▲	-
	भटमासको तेल	१४०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३१०.०	०.०	३.३	-	▶	▶	-
	मुसुरो	१००.०	-४.८	०.०	-	▶	▶	-
	आलु	२०.०	-२०.०	-६३.६	-	▼	▼	-
रोल्पा	मोटा चामल	४५.०	४.७	०.०	-	▶	▶	-
	गहुँको पिठो	५४.०	३.८	२०.०	-	▶	▲	-
	भटमासको तेल	१५०.०	०.०	०.०	-	▶	▶	-
	कुखुराको मासु	३४०.०	१.५	-२.९	-	▶	▶	-
	मुसुरो	१२०.०	०.०	२०.०	-	▶	▲	-
	आलु	५०.०	२५.०	०.०	-	▲	▶	-
सांफेबगर	मोटा चामल	३९.०	०.०	२.६	१८.२	▶	▶	▲
	गहुँको पिठो	४५.०	०.०	०.०	७.१	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१६५.०	३.१	३.१	-२.९	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	४००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१७०.०	३.०	३.०	१३.३	▶	▶	▶
	आलु	४०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
जुम्ला	मोटा चामल	५०.०	-९.१	-९.१	-९.१	▼	▶	▶
	गहुँको पिठो	५५.०	०.०	०.०	-८.३	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१६०.०	०.०	-११.१	-११.१	▶	▼	▶
	कुखुराको मासु	४४०.०	२.३	-२.२	-१२.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२०.०	-२५.०	-२०.०	-३३.३	▼	▼	▼
	आलु	४०.०	१४.३	-२०.०	६०.०	▲	▼	▲
बाजुरा	मोटा चामल	४०.०	०.०	०.०	१४.३	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४६.०	०.०	०.०	४.५	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१७०.०	०.०	०.०	-५.६	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	४४०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१७५.०	२.९	२.९	९.४	▶	▶	▶
	आलु	३५.०	०.०	०.०	-१२.५	▶	▶	▶
सडक पहुँच नभएका हिमाली बजारहरु								
डोल्पा	मोटा चामल	८०.०	०.०	-४०.७	-४४.८	▶	▼	▼
	गहुँको पिठो	१२०.०	२०.०	२०.०	०.०	▲	▲	▶
	भटमासको तेल	२००.०	५.३	८.१	-९.१	▲	▶	▶
	कुखुराको मासु	५५०.०	०.०	१०.०	१०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	२८०.०	०.०	२७.३	-६.७	▶	▲	▶
	आलु	४२.०	५.०	२०.०	-७२.०	▶	▲	▼
हुम्ला	मोटा चामल	१००.०	२५.०	३३.३	-४१.२	▲	▲	▼
	गहुँको पिठो	९०.०	-५.३	-५.३	-३५.७	▼	▶	▼
	भटमासको तेल	२६०.०	४४.४	४४.४	८.३	▲	▲	▶
	कुखुराको मासु	५००.०	-१६.७	०.०	-९.१	▼	▶	▶
	मुसुरो	२५०.०	२५.०	३८.९	८.७	▲	▲	▶
	आलु	३०.०	-२५.०	-४०.०	-४५.५	▼	▼	▼

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

* यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५ % सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५% सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिने छ ।

Nepal Food Security Monitoring System (NeKSAP) website: http://www.neksap.org.np

यो **बजार अवलोकन** विश्व खाद्य कार्यक्रम, तथ्य, नीति तथा नविनता ईकाइ, नेपालले कृषि विभाग, बजार बिकास,आर्थिक विश्लेषण तथा तथ्याङ्क शाखा, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ र उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली NeKSAP को एक अंशका रुपमा तयार पारेएको हो । नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणालीद्धारा प्रकाशित सम्पूर्ण सामग्रीहरु NeKSAP को विद्युतीय ठेगाना http://www.neksap.org.np मा हेर्न सकिनेछ । थप जानकारीका लागि पो. ब. १०७, टेलिफोन : ५२६०६०७ एक्सटेन्सन् नं.: २४४१ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।